

Невгамовний пенсіонер докопався до таємниці

СЛОВ'ЯНСЬКОГО «ІКСА»

Поринувши з головою в дослідження історії української мови, 79-річний мешканець Рівного Григорій Червоний, вочевидь, натрапив на «золоту жилу». Відтак, видрукувавши 2012 року перше, через п'ять років він випускає у світ друге, доповнене видання «Слов'янського “ікса”». На продовження наукових пошуків його, як сам зізнався, великою мірою стимулювала рецензія на перше видання. Доктор філологічних наук, академік АН вищої освіти України, професор кафедри української мови та прикладної лінгвістики Київського національного університету ім. Тараса Шевченка Юрій Мосенкіс написав: «Дуже позитивним слід вважати налаштування автора на міждисциплінарність, відмову від установлених стереотипів, що дозволяє сподіватись нових, більш детальних і уточнених розроблень автора і збуджує творчу думку вдумливого читача».

– Григорію Васильовичу, чому книжку ви назвали «Слов'янський “ікс”»: щоб надати їй ореолу таємничості, а відтак привернути увагу читача?

– Ні, назва прийшла сама собою. Коли я подивився на вінчанську азбуку, яка розповсюдилася вздовж Дунаю вгору до України, а вниз аж до Греції, то зауважив, що вона дуже подібна до української. А глянувши у грецькому алфавіті на літеру «х», яка українською читається як «ха», а грецькою як «кс», зрозумів, що «ха» – це звук, визначений звукофонетиками, а «кс» – ідеографічне значення.

Пізніше я на наш літери почав накладати ідеографічне значення, відтак отримав два види читання мови – філософське і фонетичне. Наприклад, «х», яку ще називають Андріївським хрестом, виглядає як два стиснуті зуби звіра. Значення «кс» на мовах слов'янських

народів пов'язує її з дієсловами «кусати», «відкусити», «відділити», «відокремити», «виділити». Тому в нас і кажуть, наприклад, ексчемпіон, експрем'єр і т.д.

Таке відкриття спонукало мене до нових пошуків. Деякі з них мене неймовірно здивували.

– Цікаво, які, наприклад?

– Ну от хоча б таке. Коли ми говоримо «прадід», «прабаба», «прабатьківщина», то маємо на увазі якийсь відрізок часу існування осіб чи назв. Але мало хто знає, що давність такого введення в нашої мові лежить далеко за межами тисячоліть. Слово в глибині зв'язане з храмом, з людиною, зацікавленою в космічних подіях та об'єктах: Сонцем, Місяцем, Зорею. На перше місце ставиться слово та число. Так, іменник «празник» означає «пра-знак» (хрест). Історично він продовжує своє існування символом Сонця, християнства і світла, виражає відрізок або дату і

час заснування храмів – як християнських, так і дохристиянських.

– Але ж у нас хрест викликає дещо інші асоціації...

– Маєте на увазі хрест, який традиційно ставлять на могилах? Такот, щоб ви знали. Могила кожного слов'янина є одночасно сонячним годинником. Це пам'ятник-храм. Він з давніх-давен чітко і тісно пов'язаний зі сторонами світу, тоб-

” У кожній із цих статей (із книги «Слов'янський “ікс”, або Таємниці граматики», – ред.) варто було б окреслити предмет, напрямок, метод і процедуру дослідження, а головне – пропонувану автором наукову новизну.

Юрій МОСЕНКІС,
доктор філологічних наук

хреста щоденно робить свій маршрут відповідно до Сонця і відбиває одночасно не лише його схід і захід, але й час полудня. Для чого?

Відбувається перерозподіл. Вмираєш – відходиш у «мир – Ра», у світ Сонця, у вічність. Приймаєш іншу, незалежну від себе форму існування – матеріальну, стаєш тією частиною Всесвіту (матерії), що вже не пізнає, а диктує свої гармонійні закони. Лише клаптик Землі – могила, горбик з хрестом або обеліском назустріч Сонцю нагадує, що ти жив, пізнавав правила світу, показував свій зміст, свою волю, пробував керувати ним і підкорити його своєму розуму і волі.

Ось так, посилаючись на академіка Бориса Грекова, можна твердити, що життя слів твердо і впевнено говорить про свою історію своїм рідним алфавітом з глибини віків.

– Тобто кожна літера і слово мають свою неповторну історію?

– Безумовно. Ось, скажімо, є в українській мові літера «з». За формою вона нагадує бджілку і вимовляється так, як дзижчить бджола: «дз». У цієї літери дуже цікава історія, що сягає глибини віків. Моя бабуся, яка була родом із Хмельниччини, вимовляла слова з літерою «з» так, як «дз». Так її вимовляли в минулому. Наприклад, «зелений» – «дзелений», «земля» – «дземля» і т.д. І це не випадково.

На прясельцях з розкопок Трипільської культури іноді зустрічається значок, що має дві горизонтальні рисочки, які перетинаються перпендикулярно з однією вертикальною лінією. По малюнку ми можемо здогадатися, що спрощена форма бджоли – ідеограма. Можливо, вона вказувала на прясельці ім'я власниці Дзета, а може, мала ще якесь важливіше значення.

– Таємниці яких ще літер вам вдалося розгадати?

городицею. Літера «о» – це коло, небесне коло, коло думок, коло людей. Далі цікава літера «я», яка в Біблії читається як «іа». Коли почав розшифровувати мову, я вже знав, що «а» дуже древня літера, яка символізує перевернуту голову бика. Ще 20 тисяч років тому первісні люди малювали на стінах у печерах бика, який несе сонце. Літера «т» – це один із символів, що існує в усіх європейських мовах. Він є знаком (хрестом) родючості і життя у Древньому Єгипті. У цій літері законсервовано легенду та задачу, яку намагався зрозуміти і розв'язати ще фараон Хебс при будівництві своєї піраміди. Це він шукав святилище бога мудрості Тота і його «горизонт». У слові «Тота» прихована назва літери «т» і слово «гота», або простіше «Тау-хода» – лінія горизонту. Визначення сходу зорі Сиріус (Сотіс), що уособлювала богиню Ісиду, робилось, вочевидь, за допомогою пристосування для вимірювання горизонту у формі хреста «т», що полегшувало цю справу.

– Григорію Васильовичу, а що вас спонукало зануритись у таємниці граматики?

– Ні, яблуко, як Ньютону, мені на голову не впало. І алфавіт, як таблиця хімічних знаків Менделєєву, не наснився. Але я вважаю, що є якийсь всесвітній інформаційний простір, до якого ми всі під'єднані. Звідти й приходять до людини різні ідеї. Треба лише вміти розпізнати їх. Я, напевне, побачив те, чого інші не помічали. Й інформація почала надходити мені сама по собі: потрапляли до рук книжки, які мене цікавили. Причому це були здебільшого видання, які люди, як непотрібну літературу, здали на макулатуру. А я в них відкрив справжній Клондайк. Чому так трапляється? Це вже інша таємниця.

Спілкувався Василь ГЕРУС